

Convenția cu privire la Drepturile Copilului

Distribuire
GENERALĂ

CDC/GC/2003/5
27 noiembrie 2003

Original: ENGLEZĂ

COMITETUL PENTRU DREPTURILE COPILULUI

A 34-a sesiune

19 septembrie-3 octombrie 2003

COMENTARIUL GENERAL Nr. 5 (2003)

Măsuri generale de punere în aplicare a Convenției privind Drepturile Copilului (art. 4, 42 și 44, paragraful 6)

PREAMBUL

Comitetul pentru Drepturile Copilului a elaborat prezentul Comentariu General pentru a contura obligațiile Statelor părți de a promova „măsurile generale de implementare”. Elementele diferite ale conceptului sunt complexe și Comitetul subliniază faptul că este posibil să emită comentarii generale mai detaliate cu privire la elementele individuale în timp util, pentru a extinde acest aspect. Comentariul său general nr. 2 (2002) intitulat „Rolul instituțiilor naționale independente pentru drepturile omului în protecția și promovarea drepturilor copilului” s-a extins deja asupra acestui concept.

Articolul 4

”Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție. În cazul drepturilor economice, sociale și culturale Statele părți vor lua aceste măsuri în limitele maxime ale rezervelor de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.”

I. ÎNTRODUCERE

1. În cazul ratificării de către Stat a Convenției privind Drepturile Copilului, aceasta își asumă obligațiile prevăzute de dreptul internațional de a o pune în aplicare. Punerea în aplicare este procesul prin care Statele părți iau măsuri pentru a asigura realizarea tuturor drepturilor din Convenție pentru toți copiii din jurisdicția lor. Articolul 4 impune Statelor părți să ia „toate măsurile legislative, administrative și de altă natură” corespunzătoare pentru punerea în

aplicare a drepturilor cuprinse în acestea. Deși Statul își asumă obligațiile în temeiul Convenției, sarcina sa de punere în aplicare - de a face realitate drepturile copiilor - trebuie să angajeze toate sectoarele societății și, desigur, copiii înșiși. Este fundamental să se asigure că toată legislația internă este pe deplin compatibilă cu Convenția și că principiile și dispozițiile Convenției pot fi aplicate direct și în mod corespunzător. În plus, Comitetul pentru Drepturile Copilului a identificat o gamă largă de măsuri care sunt necesare pentru implementarea eficientă, inclusiv dezvoltarea structurilor speciale și monitorizare, instruire și alte activități în cadrul Guvernului, parlament și sistemul judiciar la toate nivelurile.

2. În examinarea periodică a rapoartelor Statelor părți în temeiul Convenției, Comitetul acordă o atenție deosebită „măsurilor generale de punere în aplicare”. În observațiile sale finale formulate în urma examinării, Comitetul oferă recomandări specifice referitoare la măsurile generale. Se așteaptă ca Statul parte să descrie acțiunile întreprinse ca răspuns la aceste recomandări în raportul periodic ulterior. Orientările generale de raportare ale Comitetului organizează articolele Convenției în grupuri³, primul fiind referitor la „măsurile generale de punere în aplicare” și grupează articolul 4 cu articolul 42 (obligația de a face conținutul Convenției cunoscut pe scară largă atât adulților, cât și copiilor; a se vedea paragraful 66 de mai jos) și articolul 44, paragraful 6 (obligația de difuza rapoartele disponibile pe scară largă în interiorul Statului; a se vedea paragraful 71 de mai jos).
3. În plus față de aceste dispoziții, alte obligații generale de punere în aplicare sunt stabilite în articolul 2: „Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta Convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, împotriva oricărei forme de discriminare ...”.
4. De asemenea, în conformitate cu articolul 3, paragraful 2, „Statele părți se obligă să asigure copilului protecția și îngrijirea necesare în vederea asigurării bunăstării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale altor persoane cărora acesta le-a fost încredințat în mod legal, și în acest scop vor lua toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.”
5. În dreptul internațional al drepturilor omului, există articole similare articolului 4 din Convenție, care stabilește obligațiile generale de punere în aplicare, precum articolul 2 al Pactului Internațional privind Drepturile Civile și Politice și articolul 2 al Pactului Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale. Comitetul pentru Drepturile Omului și Comitetul pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale au emis comentarii generale cu privire la aceste dispoziții, care ar trebui considerate complementare prezentului comentariu general și la care se face referire mai jos.
6. Articolul 4, deși reflectă obligația generală de punere în aplicare a Statelor părți, sugerează o distincție între drepturile civile, politice și drepturile economice, sociale și culturale în a doua propoziție: „În ceea ce privește drepturile economice, sociale și culturale, Statele părți vor întreprinde astfel de măsuri în măsura maximă a resurselor disponibile și, dacă este necesar, în cadrul cooperării internaționale”. Nu există o diviziune simplă sau autoritară a drepturilor omului în general sau a drepturilor Convenției în cele două categorii. Orientările generale de raportare ale Comitetului grupează articolele 7, 8, 13-17 și 37 (a) la rubrica „Drepturi și libertăți civile”, dar indică prin context că acestea nu sunt singurele drepturi civile și politice

din Convenție. Într-adevăr, este clar că multe alte articole, inclusiv articolele 2, 3, 6 și 12 ale Convenției, conțin elemente care constituie drepturi civile/politice, reflectând astfel interdependența și indivizibilitatea tuturor drepturilor omului. Exercițarea drepturilor economice, sociale și culturale este indisolubil legată de exercițarea drepturilor civile și politice. După cum sa menționat la punctul 25 de mai jos, Comitetul consideră că drepturile economice, sociale și culturale, precum și drepturile civile și politice, ar trebui considerate drept justificabile.

7. A doua propoziție a articolului 4 reflectă o acceptare realistă că lipsa resurselor - resurse financiare și de altă natură - poate împiedica implementarea deplină a drepturilor economice, sociale și culturale în unele State; aceasta introduce conceptul de „realizare progresivă” a unor astfel de drepturi: Statele trebuie să poată demonstra că au implementat „în măsura maximă a resurselor disponibile” și, dacă este necesar, au căutat cooperarea internațională. În cazul când Statul ratifică Convenția, aceasta își asumă obligații nu doar de a o implementa în jurisdicția lor, ci și de a contribui, prin cooperare internațională, la implementarea globală (a se vedea punctul 60 de mai jos).
8. Propoziția este similară cu formularea folosită în Pactul Internațional privind Drepturile Economice, Sociale și Culturale și Comitetul este în totalitate de acord cu Comitetul pentru Drepturi Economice, Sociale și Culturale, afirmând că „chiar dacă resursele disponibile sunt în mod demonstrabil necorespunzătoare, rămâne obligația unui Stat parte să încerce asigurarea pe scară largă de utilizare a drepturilor relevante în circumstanțele dominante ... Indiferent de circumstanțele lor economice, Statelor li se cere să întreprindă toate măsurile posibile în vederea realizării drepturilor copilului, acordând o atenție specială celor mai defavorizate grupuri.
9. Măsurile generale de punere în aplicare identificate de Comitet și descrise în prezentul comentariu general sunt menite să promoveze exercițarea deplină a tuturor drepturilor din Convenție de către toți copiii, prin legislație, înființarea organelor de coordonare și monitorizare - guvernamentale și independente - colectarea cuprinzătoare de date, conștientizarea și formarea și dezvoltarea și implementarea politicilor, serviciilor și programelor corespunzătoare. Unul dintre rezultatele satisfăcătoare ale adoptării și ratificării aproape universale a Convenției a fost dezvoltarea la nivel național a unei largi varietăți de organe, structuri și activități noi axate pe copii și pe interesele copiilor - unități pentru drepturile copilului în incinta guvernului, ministere pentru copii, comisii interministeriale pentru copii, comisii parlamentare, analiza impactului asupra copiilor, rapoartele privind bugetul copiilor și „starea drepturilor copiilor”, coaliții ONG-urilor pentru drepturile copiilor, ombudsmanul copiilor și comisarii pentru drepturile copiilor etc.
10. Deși unele dintre aceste evoluții pot părea în mare parte cosmetice, apariția lor indică cel puțin o schimbare în percepția locului copilului în societate, disponibilitatea de a acorda prioritate politică mai mare copiilor și o sensibilitate crescândă la impactul guvernării asupra copiilor și drepturile lor umane.
11. Comitetul subliniază că, în contextul Convenției, Statele trebuie să considere rolul lor ca îndeplinind obligații legale clare față de fiecare copil. Punerea în aplicare a drepturilor omului copiilor nu trebuie privită ca un proces caritabil, acordând favoruri copiilor.

12. Dezvoltarea unei perspective a drepturilor copilului în tot guvernul, parlamentul și sistemul judiciar este necesară pentru punerea în aplicare efectivă a întregii Convenții și, în special, în vederea următoarelor articole din Convenție identificate de Comitet ca principii generale:

Articolul 2: obligația Statelor de a respecta și asigura drepturile prevăzute în prezenta Convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, împotriva oricărei forme de discriminare. Această obligație de nediscriminare impune Statelor să identifice în mod activ copiii individuali și grupurile de copii, exercitarea și realizarea drepturilor cu măsuri speciale. De exemplu, Comitetul subliniază, în special, necesitatea dezagregării colectării datelor pentru a permite identificarea discriminării sau a discriminării potențiale. Abordarea discriminării poate necesita modificări ale legislației, administrației și alocării resurselor, precum și măsuri educaționale pentru schimbarea atitudinilor. Se subliniază faptul că aplicarea principiului nediscriminării privind accesul egal la drepturi nu semnifică un tratament identic. Comentariu general al Comitetului pentru Drepturile Omului subliniază importanța luării unor măsuri speciale pentru a diminua sau elimina condițiile care cauzează discriminare.⁶

Articolul 3 (1): interesul superior al copilului ca o considerație primordială în toate acțiunile referitoare la copii. Articolul se referă la acțiunile întreprinse de „instituțiile publice sau private de asistență socială, instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau organele legislative”. Principiul necesită măsuri active din partea Guvernului, parlamentului și sistemul judiciar. Fiecare organ sau instituție legislativă, administrativă și judiciară trebuie să aplice principiul interesului superior, luând în considerare în mod sistematic modul în care drepturile și interesele copiilor sunt sau vor fi afectate de deciziile și acțiunile lor - de exemplu, o lege propusă sau existentă, o politică sau o acțiune administrativă sau o decizie judecătorească, inclusiv cele care nu sunt direct preocupate de copii, dar îi afectează indirect.

Articolul 6: dreptul inerent al copilului la viață și obligația Statelor părți de a asigura în toată măsura posibilă supravegherea și dezvoltarea copilului. Comitetul se așteaptă ca Statele să interpreteze „dezvoltarea” în sensul său cel mai larg ca un concept holistic, cuprinzând dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală, psihologică și socială a copilului. Măsurile de punere în aplicare ar trebui să vizeze realizarea unei dezvoltări optime pentru toți copiii.

Articolul 12: dreptul copilului de a-și exprima liber opiniile asupra „oricărei problem care îi privește”, aceste opinii având în vedere ponderea cuvenită. Acest principiu, care evidențiază rolul copilului ca participant activ la promovarea, protecția și monitorizarea drepturilor sale, se aplică în mod egal tuturor măsurilor adoptate de State pentru punerea în aplicare a Convenției.

Deschiderea proceselor guvernamentale de luare a deciziilor de către copii este o provocare pozitivă la care Comitetul consideră că Statele răspund din ce în ce mai mult. Având în vedere că puține State au redus până în prezent vârsta de vot sub 18 ani, există cu atât mai multe motive pentru a asigura respectarea opiniilor copiilor fără drept în guvern și parlament. Pentru ca consultarea să fie semnificativă, documentele și procesele trebuie să fie accesibile. Dar procesul de a „asculta” copiii este relativ neclintit; acordarea importanței cuvenite opiniilor lor necesită o schimbare reală. Ascultarea copiilor nu ar trebui privită ca un scop în sine, ci mai degrabă ca un mijloc prin care

Statele fac interacțiunile lor cu copiii și acțiunile lor în numele copiilor din ce în ce mai sensibile la punerea în aplicare a drepturilor copiilor.

Circumstanțele unice sau regulate, cum ar fi Parlamentele Copiilor, pot fi stimulante și pot crea gradul de conștientizare generală. Dar articolul 12 necesită aranjamente consecvente și continue. Implicarea și consultarea copiilor trebuie să evite, de asemenea, să fie simbolică și să urmărească stabilirea punctelor de vedere reprezentative. Accentul pus pe „problem care îi privește” în articolul 12 (1) implică constatarea punctelor de vedere ale anumitor grupuri de copii cu privire la anumite probleme - de exemplu copiii care au experiență în sistemul justiției juvenile cu privire la propunerile de reformă a legii în acest domeniu, sau copiii adoptați și copiii din familiile adoptive cu privire la legea și politica adopției. Este important ca Guvernele să promoveze o relație directă cu copiii, nu doar una mediată prin organizații neguvernamentale (ONG-uri) sau instituții pentru drepturile omului. În primii ani ai Convenției, ONG-urile au jucat un rol notabil în abordările participative de pionierat cu copiii, dar este în interesul Guvernelor și al copiilor să aibă contact direct corespunzător.

II. REVIZUIREA REZERVEI

13. În orientările sale generale de raportare cu privire la măsurile generale de punere în aplicare, Comitetul începe prin a invita Statul parte să indice dacă consideră necesar să mențină rezervele formulate, dacă există, sau intenționează să le retragă.⁷ Statele părți la Convenție au dreptul de a face rezerve în momentul ratificării sau aderării la aceasta (art. 51). Obiectivul Comitetului de a asigura respectarea deplină și necalificată a drepturilor omului copiilor poate fi atins doar dacă Statele își retrag rezervele. În timpul examinării rapoartelor, se recomandă în mod consecvent ca rezervele să fie revizuite și retrase. În cazul în care un Stat, după revizuire, decide să mențină o rezervă, Comitetul solicită includerea unei explicații complete în următorul raport periodic. Comitetul atrage atenția Statelor părți asupra încurajării date de Conferința Mondială a Drepturilor Omului cu privire la revizuirea și retragerea rezervelor.⁸

14. Articolul 2 al Convenției de la Viena cu privire la Dreptul Tratatelor definește „rezervă” ca o „declarație unilaterală, oricare ar fi conținutul sau denumirea sa, efectuată de un Stat atunci când semnează, acceptă sau aprobă un Tratat, ori aderă la acesta, prin care își manifestă intenția de a exclude sau modifica efectul juridic al unor dispoziții din Tratat cu privire la aplicarea lor față de Statul respectiv”. Convenția de la Viena menționează că statele au dreptul, în momentul ratificării sau aderării la un Tratat, să facă o rezervă cu excepția cazului în care este „incompatibilă cu obiectul și scopul Tratatului” (art. 19).

15. Articolul 51 paragraful (2) din Convenția cu privire la Drepturile Copilului reflectă acest lucru: „Rezervele incompatibile cu obiectele și scopul prezentei Convenții nu sunt admise”. Comitetul este profund îngrijorat de faptul că unele State au formulat rezerve care încalcă în mod clar articolul 51 paragraful (2) sugerând, de exemplu, că respectarea Convenției este limitată de Constituția sau legislația existentă a Statului, inclusiv în unele cazuri legislația religioasă. Articolul 27 din Convenția de la Viena cu privire la Dreptul Tratatelor prevede: „O parte nu poate invoca dispozițiile legislației sale interne pentru a justifica neexecutarea unui tratat”.

16. Comitetul constată faptul că, în unele cazuri, Statele părți au formulat obiecții formale la astfel de rezerve extinse formulate de alte State părți. Elogiază orice acțiune care contribuie la asigurarea unui respect cât mai deplin posibil al Convenției în toate Statele părți.

III. RATIFICAREA ALTOR INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE CHEIE PRIVIND DREPTURILE OMULUI

17. Ca parte a examinării măsurilor generale de punere în aplicare și în speța principiilor indivizibilității și interdependenței drepturilor omului, Comitetul îndeamnă în mod constant Statele părți, dacă nu au efectuat deja acest lucru, să ratifice cele două Protocoale Opționale pentru Convenția privind Drepturile Copilului (privind implicarea copiilor în conflictele armate și vânzarea copiilor, prostituția copiilor și pornografia infantilă) și celelalte șase instrumente internaționale majore privind drepturile omului. În timpul dialogului său cu Statele părți, Comitetul îi încurajează adesea să ia în considerare ratificarea altor instrumente internaționale relevante. O listă neexhaustivă a acestor instrumente este anexată la prezentul comentariu general, pe care Comitetul îl va actualiza periodic.

IV. MĂSURI LEGISLATIVE

18. Comitetul consideră că o revizuire cuprinzătoare a tuturor legislațiilor interne și a orientărilor administrative conexe pentru a asigura respectarea deplină a Convenției este o obligație. Experiența sa în examinarea nu doar a rapoartelor periodice inițiale, ci și a doua și a treia, conform Convenției, sugerează că procesul de revizuire la nivel național a fost, în majoritatea cazurilor, început, dar trebuie să fie mai riguros. Revizuirea trebuie să ia în considerare Convenția nu doar articol cu articol, ci și holistic, recunoscând interdependența și indivizibilitatea drepturilor omului. Revizuirea trebuie să fie continuă nu doar de o singură dată, examinând legislația propusă, precum și legislația existentă. Și, deși este important ca acest proces de revizuire să fie integrat în mecanismul tuturor departamentelor guvernamentale relevante, este, de asemenea, avantajos să avem o revizuire independentă de către, de exemplu, comisii parlamentare și audieri, instituții naționale pentru drepturile omului, ONG-uri, cadre universitare, copii afectați, tineri și alții.

19. Statele părți trebuie să se asigure, prin toate mijloacele corespunzătoare, că dispozițiile Convenției au efect juridic în cadrul sistemelor lor juridice interne. Aceasta rămâne o provocare în multe State părți. O importanță deosebită este necesitatea de a clarifica gradul de aplicabilitate al Convenției în Statele în care se aplică principiul „autoexecutării” și în altele în care se susține că Convenția „are statut constituțional” sau a fost integrat în legislația internă.

20. Comitetul salută integrarea Convenției în legislația internă, care este abordarea tradițională a implementării instrumentelor internaționale privind drepturile omului în unele State, dar nu în toate. Integrarea semnifică că dispozițiile Convenției pot fi invocate direct în fața instanțelor și aplicate de autoritățile naționale și că Convenția va prevala în cazul în care există un conflict cu legislația internă sau practica comună. Integrarea în sine nu evită necesitatea de a se asigura că toate legislațiile interne relevante, inclusiv orice drept local sau cutumiar, sunt conforme Convenției. În cazul oricărui conflict de legislație, predominanța ar trebui acordată întotdeauna Convenției, conform articolului 27 din Convenția de la Viena privind Dreptul Tratatelor. În cazul în care un stat delegă competențe de a legifera guvernelor regionale sau teritoriale federale, trebuie să solicite, de asemenea, acestor guverne subsidiare să legifereze în cadrul Convenției și să asigure punerea în aplicare eficientă (a se vedea, de asemenea, paragrafele 40 și următoarele de mai jos).

21. Unele State au sugerat Comitetului că includerea în Constituția lor a garanțiilor de drepturi pentru „toți” este corespunzătoare pentru a asigura respectarea acestor drepturi pentru copii. Testul se realizează în cazul dacă drepturile aplicabile sunt într-adevăr realizate pentru copii și pot fi invocate direct în fața instanțelor judecătorești. Comitetul salută includerea secțiunilor privind drepturile copilului în constituțiile naționale, care reflectă principiile cheie din Convenție, care ajută la sublinierea mesajului cheie al Convenției - că copiii alături de adulți sunt titularii drepturilor omului. Dar această includere nu asigură automat respectarea drepturilor copiilor. Pentru a promova punerea în aplicare deplină a acestor drepturi, inclusiv, după caz, exercitarea drepturilor de către copii înșiși, poate fi necesară luarea măsurilor legislative și de altă natură.

22. Comitetul subliniază, în special, importanța asigurării faptului că legislația internă reflectă principiile generale identificate în Convenție (art. 2, 3, 6 și 12 (a se vedea paragraful 12 de mai sus)). Comitetul salută dezvoltarea statutelor consolidate ale drepturilor copilului, care pot evidenția și sublinia principiile Convenției. Comitetul subliniază însă că este crucial în plus ca toate legile „sectoriale” relevante (în domeniul educației, sănătății, justiției etc.) să reflecte în mod consecvent principiile și standardele Convenției.

23. Comitetul încurajează toate Statele părți să adopte și să aplice în jurisdicția lor dispoziții legale care sunt mai favorabile realizării drepturilor copilului decât cele cuprinse în Convenție, conform articolului 41. De asemenea subliniază că celelalte instrumentele de drepturi se aplică tuturor persoanelor cu vârsta sub 18 ani.

V. JUSTIFIABILITATEA DREPTURILOR

24. Pentru ca drepturile să aibă sens, trebuie să existe remedii eficiente pentru remedierea încălcărilor. Această cerință este implicită în Convenție și este menționată în mod constant în celelalte șase tratate internaționale majore privind drepturile omului. Statutul special și dependent al copiilor le creează dificultăți reale în urmărirea căilor de atac pentru încălcarea drepturilor lor. Deci, Statele trebuie să acorde o atenție specială asigurării faptului că există proceduri eficiente, axate pe interesele copiilor, disponibile copiilor și reprezentanților acestora. Acestea ar trebui să includă furnizarea informațiilor adaptate copiilor, sfaturi, reprezentare legală, inclusiv sprijin pentru auto reprezentare și acces la proceduri de reclamații independente și la instanțele cu asistență juridică și de altă natură necesară. În cazul în care se constată că au fost încălcate drepturile, ar trebui să existe o soluționare corespunzătoare, inclusiv despăgubiri și, dacă este necesar, măsuri de promovare a recuperării fizice și psihologice, reabilitării și reintegrării, conform cerințelor articolului 39.

25. După cum sa menționat la punctul 6 de mai sus, Comitetul subliniază că drepturile economice, sociale și culturale, precum și drepturile civile și politice, trebuie considerate drept justificabile. Este esențial ca legislația internă să stabilească drepturile în detaliu suficient pentru a permite remedierilor, în cazul neconformităților, să fie eficiente.

VI. MĂSURI ADMINISTRATIVE ȘI ALTELE

26. Comitetul nu poate prescrie în detaliu măsurile pe care fiecare Stat parte le va găsi corespunzătoare pentru a asigura punerea în aplicare efectivă a Convenției. Însă, din experiența primului deceniu în examinarea rapoartelor Statelor părți și din dialogul său continuu cu Guvernele și

cu Organizațiile Națiunilor Unite și agenții specializate, ONG-urile și alte organe competente, a prezentat aici câteva sfaturi cheie pentru State.

27. Comitetul consideră că punerea în aplicare eficientă a Convenției necesită o coordonare intersectorială vizibilă pentru a identifica și a realiza drepturile copiilor la nivel guvernamental, între diferite niveluri de guvernare și între Guvern și societatea civilă, inclusiv în special copiii și tinerii înșiși. Invariabil, multe departamente guvernamentale diferite și alte organe guvernamentale sau cvasi-guvernamentale afectează viața copiilor și exercitarea drepturilor copiilor. Puține, dacă există, departamente guvernamentale nu au niciun efect direct sau indirect asupra vieții copiilor. Este necesară o monitorizare riguroasă a implementării, care ar trebui să fie integrată în procesul de guvernare la toate nivelurile, dar și o monitorizare independentă de către instituțiile naționale pentru drepturile omului, ONG-uri și altele.

A. Dezvoltarea unei strategii naționale cuprinzătoare înrădăcinate în Convenție

28. În cazul când Guvernul în ansamblu și la toate nivelurile trebuie să promoveze și să respecte drepturile copilului, acesta trebuie să acționeze pe baza unei strategii naționale unificatoare, cuprinzătoare și bazate pe drepturi, înrădăcinată în Convenție.

29. Comitetul salută dezvoltarea unei strategii naționale cuprinzătoare sau a unui plan național de acțiune pentru copii, bazat pe cadrul Convenției. Comitetul se așteaptă ca Statele părți să țină cont de recomandările din observațiile sale finale privind rapoartele lor periodice atunci când își elaborează și/sau își revizuiesc strategiile naționale. Pentru ca o astfel de strategie să fie eficientă, trebuie să se raporteze la situația tuturor copiilor și la toate drepturile din Convenție. Aceasta se va desfășura printr-un proces de consultare, inclusiv cu copii și tineri și cu cei care locuiesc și lucrează cu ei. După cum sa menționat mai sus (paragraful 12), consultarea semnificativă cu copiii necesită materiale și procese speciale pentru copii; nu este vorba doar de extinderea accesului copiilor la procesele adulte.

30. O atenție deosebită este acordată identificării și acordării priorității grupurilor de copii marginalizați și defavorizați. Principiul nediscriminării din Convenție impune recunoașterea tuturor drepturilor garantate de Convenție pentru toți copiii din jurisdicția Statelor. După cum sa menționat mai sus (paragraful 12), principiul nediscriminării nu împiedică luarea măsurilor speciale pentru diminuarea discriminării.

31. Pentru a da strategiei autoritate, va trebui să fie aprobată la cel mai înalt nivel al Guvernului. De asemenea, trebuie să fie legat de planificarea națională de dezvoltare și inclus în bugetarea națională; în caz contrar, strategia poate rămâne marginalizată în afara proceselor cheie de luare a deciziilor.

32. Strategia nu trebuie să fie doar o listă a bunelor intenții; aceasta trebuie să includă o descriere a unui proces durabil de realizare a drepturilor copiilor pe tot teritoriul Statului; trebuie să depășească declarațiile de politică și de principiu, pentru a stabili obiective reale și realizabile în raport cu întreaga gamă de drepturi economice, sociale și culturale, civile și politice pentru toți copiii. Strategia națională cuprinzătoare poate fi elaborată în planuri naționale sectoriale de acțiune - de exemplu în domeniul educației și sănătății - stabilind obiective specifice, măsuri specifice de punere în aplicare și alocarea resurselor financiare și umane. Strategia va stabili în mod inevitabil priorități, dar nu trebuie să negligeze sau să dilueze în niciun fel obligațiile detaliate pe care Statele părți le-au acceptat în temeiul Convenției. Strategia trebuie finanțată corespunzător, atât în resurse umane cât și financiare.

33. Dezvoltarea unei strategii naționale nu este o sarcină unică. Odată elaborată, strategia va trebui să fie diseminată pe scară largă în tot Guvernul și publicul, inclusiv copiii (tradus în versiuni adaptate copiilor, precum și în limbi și forme corespunzătoare). Strategia va trebui să includă aranjamente pentru monitorizare și revizuire continuă, pentru actualizare periodică și pentru rapoarte periodice către parlament și către public.

34. „Planurile naționale de acțiune” pe care Statele au fost încurajate să le dezvolte în urma primului Summit Mondial pentru Copii, desfășurat în 1990, au fost legate de angajamentele specifice stabilite de națiunile care participă la Summit.⁹ În 1993, Declarația de la Viena și Programul de Acțiune, adoptate de Conferința Mondială a Drepturilor Omului, au cerut Statelor să integreze Convenția privind Drepturile Copilului în planurile lor naționale de acțiune în domeniul drepturilor omului.¹⁰

35. Documentul final al sesiunii speciale al Adunării Generale al Organizației Națiunilor Unite privind copiii din 2002, obligă, de asemenea, Statele „să dezvolte sau să consolideze de urgență, dacă este posibil, până la sfârșitul anului 2003, planuri de acțiune naționale și, după caz, regionale, cu un set de obiective și ținte specifice limitate în timp și măsurabile pe baza acestui plan de acțiune ...”¹¹. Comitetul salută angajamentele asumate de State pentru a atinge obiectivele și scopurile stabilite în sesiunea specială privind copiii și identificate în documentul final, *O lume potrivită pentru copii*. Dar Comitetul subliniază că asumarea unor angajamente speciale la adunări globale nu reduce în niciun fel obligațiile legale ale Statelor părți în temeiul Convenției. În mod similar, pregătirea unor planuri de acțiune specifice ca răspuns la sesiunea specială nu reduce necesitatea unei strategii cuprinzătoare de punere în aplicare a Convenției. Statele ar trebui să își integreze răspunsul la sesiunea specială din 2002 și la alte conferințe globale relevante în strategia lor generală de implementare a Convenției în ansamblu.

36. Documentul final încurajează, de asemenea, Statele părți să „ia în considerare includerea în rapoartele lor către Comitetul pentru Drepturile Copilului a informațiilor privind măsurile luate și rezultatele obținute în implementarea prezentului Plan de Acțiune”¹². Comitetul susține această propunere; se angajează să monitorizeze progresul în vederea îndeplinirii angajamentelor luate în cadrul sesiunii speciale și va oferi îndrumări suplimentare în orientările sale revizuite pentru raportarea periodică în temeiul Convenției.

B. Coordonarea implementării drepturilor copiilor

37. În examinarea rapoartelor Statelor părți, Comitetul a considerat aproape invariabil că este necesar să încurajeze o coordonare suplimentară a guvernului de a asigura implementarea eficientă: coordonarea între departamentele guvernamentale centrale, între diferite provincii și regiuni, între nivelurile centrale și alte niveluri ale guvernului și între guvern și societatea civilă. Scopul coordonării este de a asigura respectarea tuturor principiilor și standardelor Convenției pentru toți copiii din jurisdicția statului; să se asigure că obligațiile inerente ratificării sau aderării la Convenție nu sunt recunoscute doar de acele departamente mari care au un impact substanțial asupra educației, sănătății sau bunăstării copiilor și așa mai departe, ci chiar în întregul guvern, inclusiv, de exemplu, departamentele care se ocupă cu finanțele, planificare, angajare și apărare și la toate nivelurile.

38. Comitetul consideră că, în calitate de organ al tratatului, nu este recomandabil ca acesta să încerce să prescrie aranjamente detaliate corespunzătoare pentru sisteme de guvernare foarte diferite între

Statele părți. Există multe modalități formale și informale de a realiza o coordonare eficientă, inclusiv de exemplu comitetele interministeriale și interdepartamentale pentru copii. Comitetul propune ca Statele părți, dacă nu au efectuat deja acest lucru, să revizuiască mecanismele guvernamentale din perspectiva punerii în aplicare a Convenției și în special a celor patru articole identificate oferind principii generale (a se vedea paragraful 12 de mai sus).

39. Multe State părți au instituit cu avantaj un departament sau o unitate specifică aproape de incinta guvernului, în unele cazuri în biroul președintelui sau al primului ministru sau al cabinetului, cu scopul de a coordona implementarea și politica pentru copii. După cum sa menționat mai sus, acțiunile practice a tuturor departamentelor guvernamentale au un impact asupra vieții copiilor. Nu este practic să aducem responsabilitatea tuturor serviciilor copiilor într-un singur departament și, în orice caz, acest lucru ar putea avea pericolul de a marginaliza copiii în continuare în guvern. Dar o unitate specială, dacă i se acordă autoritate la nivel înalt care raportează direct, de exemplu, prim ministru, președintelui sau unui comitet al cabinetului pentru copii poate contribui atât la scopul general de a face copiii mai vizibili în guvern, cât și la coordonarea pentru a asigura respectul pentru drepturile copiilor la nivel guvernamental și la toate nivelurile guvernamentale. O astfel de unitate poate primi responsabilitatea pentru dezvoltarea strategiei cuprinzătoare pentru copii și monitorizarea implementării acesteia, precum și pentru coordonarea raportării în temeiul Convenției.

C. Descentralizare, federalizare și delegare

40. Comitetul consideră necesar să sublinieze multor State că descentralizarea puterii, prin cedarea și delegarea guvernului, nu reduce în niciun fel responsabilitatea directă a guvernului Statului parte de a-și îndeplini obligațiile față de toți copiii din jurisdicția sa, indiferent de structura Statului.

41. Comitetul reiterează faptul că, în toate circumstanțele, Statul care a ratificat sau a aderat la Convenție rămâne responsabil pentru asigurarea punerii în aplicare deplină a Convenției pe teritoriile aflate sub jurisdicția sa. În orice proces de descentralizare, Statele părți trebuie să se asigure că autoritățile descentralizate dispun de resursele financiare, umane și de altă natură necesare pentru a-și îndeplini responsabilitățile pentru punerea în aplicare a Convenției. Guvernele Statelor părți trebuie să își păstreze competențele pentru a solicita respectarea deplină a Convenției de către administrațiile sau autoritățile locale transferate și trebuie să stabilească mecanisme permanente de monitorizare pentru a se asigura că Convenția este respectată și aplicată tuturor copiilor din jurisdicția sa, fără discriminare. Mai mult, trebuie să existe garanții pentru a se asigura că descentralizarea sau cedarea nu duc la discriminare în ceea ce privește exercitarea drepturilor de către copii în diferite regiuni.

D. Privatizarea

42. Procesul de privatizare a serviciilor poate avea un impact serios asupra identificării și realizării drepturilor copiilor. Comitetul a dedicat în 2002 o zi de discuții generale cu tema „Sectorul privat ca furnizor de servicii și rolul său în punerea în aplicare a drepturilor copilului”, definind sectorul privat ca incluzând întreprinderi, ONG-uri și alte asociații private, atât pentru organizații profit, cât și pentru cele non-profit. După acea zi de discuții generale, Comitetul a adoptat recomandări detaliate asupra cărora atrage atenția Statelor părți.¹³

43. Comitetul subliniază faptul că Statele părți la Convenție au obligația legală de a respecta și asigura drepturile copiilor, astfel cum sunt stipulate în Convenție, care include obligația de a se

asigura că furnizorii de servicii nestatale funcționează în conformitate cu dispozițiile sale, creând astfel obligații indirecte asupra acestor actori.

44. Comitetul subliniază faptul că permiterea sectorului privat să furnizeze servicii, să conducă instituții și așa mai departe, nu diminuează în niciun fel obligația Statului de a asigura tuturor copiilor din jurisdicția sa respectarea și realizarea deplină a tuturor drepturilor din Convenție (art. 2 (1) și 3 (2)). Articolul 3 (1) stabilește că interesul superior al copilului va fi o considerație primordială în toate acțiunile referitoare la copii, indiferent dacă sunt întreprinse de organe publice sau private. Articolul 3 paragraful (3) impune stabilirea unor standarde corespunzătoare de către organele competente (organe cu competența juridică corespunzătoare), în special în domeniile sănătății și în ceea ce privește numărul și calificarea personalului. Acest lucru necesită o inspecție riguroasă pentru a asigura conformitatea cu Convenția. Comitetul propune existența unui mecanism sau un proces permanent de monitorizare care să asigure respectarea Convenției de către toți furnizorii de servicii de stat și nestatali.

E. Monitorizarea implementării necesității evaluării și aprecierii impactului asupra copilului

45. Asigurarea faptului că interesul superior al copilului este o considerație principală în toate acțiunile referitoare la copii (art. 3 paragraful (1)) și că toate dispozițiile Convenției sunt respectate în legislație și în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor la toate nivelurile de guvernare, solicită un proces continuu de apreciere a impactului asupra copilului (prezicerea impactului oricărei legi, politici sau alocări bugetare propuse care afectează copiii și exercitarea drepturilor lor) și evaluarea impactului copilului (evaluarea impactului real al implementării). Acest proces trebuie să fie integrat în guvern la toate nivelurile și cât mai curând posibil în dezvoltarea politicii.

46. Auto-monitorizarea și evaluarea este o obligație pentru Guverne. Dar Comitetul consideră, de asemenea, ca fiind esențială monitorizarea independentă a progresului în direcția punerii în aplicare de către, de exemplu, comisiile parlamentare, ONG-urile, instituțiile academice, asociațiile profesionale, grupurile de tineri și instituțiile independente pentru drepturile omului (a se vedea paragraful 65 de mai jos).

47. Comitetul aplaudă anumite State care au adoptat legislația care impune pregătirea și prezentarea în fața parlamentului și/sau publicului a declarațiilor formale de analiză a impactului. Fiecare Stat ar trebui să analizeze modul în care poate asigura respectarea articolului 3 paragraful (1) și să efectueze acest lucru într-un mod care să promoveze în continuare integrarea vizibilă a copiilor în procesul de elaborare a politicilor și sensibilitatea la drepturile lor.

F. Colectarea și analiza datelor și dezvoltarea indicatorilor

48. Colectarea datelor suficiente și fiabile despre copii, dezagregate pentru a permite identificarea discriminării și/sau a disparităților în realizarea drepturilor, este o parte esențială a implementării. Comitetul reamintește Statelor părți că colectarea datelor trebuie să se extindă pe întreaga perioadă a copilăriei, până la vârsta de 18 ani. De asemenea, trebuie coordonat în întreaga jurisdicție, asigurând indicatori aplicabili la nivel național. Statele ar trebui să colaboreze cu institutele de cercetare corespunzătoare și să urmărească construirea unei imagini complete a progresului în direcția implementării, cu studii calitative și cantitative. Orientări generale de raportare periodice necesită

informații statistice detaliate și alte informații detaliate care acoperă toate domeniile Convenției. Este esențial nu doar să se stabilească sisteme eficiente de colectare a datelor, ci să se asigure că datele colectate sunt evaluate și utilizate pentru a evalua progresul în implementare, pentru a identifica problemele și pentru a informa dezvoltările politice pentru copii. Evaluarea necesită dezvoltarea unor indicatori referitori la toate drepturile garantate de Convenție.

49. Comitetul aplaudă Statele părți care au introdus publicarea anuală a rapoartelor cuprinzătoare privind starea drepturilor copilului în întreaga lor jurisdicție. Publicarea și diseminarea pe scară largă a acestor rapoarte și dezbaterile acestora, inclusiv în parlament, pot oferi un accent pentru un angajament publicului larg în implementare. Traducerile, inclusiv versiunile adaptate copiilor, sunt esențiale pentru implicarea copiilor și a grupurilor minoritare în proces.

50. Comitetul subliniază că, în multe cazuri, doar copiii înșiși sunt în măsură să indice dacă drepturile lor sunt recunoscute și realizate pe deplin. Intervievarea copiilor și utilizarea copiilor ca cercetători (cu măsuri de protecție corespunzătoare) este probabil o modalitate importantă de a afla, de exemplu, în ce măsură drepturile lor civile, inclusiv dreptul crucial prevăzut la articolul 12, de a fi ascultat, sunt respectate în familie, în școli și etc.

G. Vizibilizarea copiilor în bugete

51. În orientările sale de raportare și în examinarea rapoartelor Statelor părți, Comitetul a acordat o atenție deosebită identificării și analizei resurselor pentru copii în bugetele naționale și în alte bugete.¹⁴ Niciun Stat nu poate spune dacă îndeplinește drepturile economice, sociale și culturale ale copiilor „în măsura maximă a ... resurselor disponibile”, așa cum se cere în conformitate cu articolul 4, cu excepția cazului în care poate identifica proporția bugetelor naționale și a altor bugete alocate sectorul social și, în cadrul acestuia, copiilor, atât direct, cât și indirect. Unele State au susținut că nu este posibil să se analizeze astfel bugetele naționale. Dar alții au efectuat acest lucru și publică anual „bugetele copiilor”. Comitetul trebuie să știe ce măsuri sunt întreprinse la toate nivelurile guvernamentale pentru a se asigura că planificarea economică și socială și luarea deciziilor și deciziile bugetare sunt luate în interesul superior al copiilor ca o considerație principală și că copiii, inclusiv în special grupurile de copii marginalizați și dezavantajați, sunt protejați de efectele negative ale politicilor economice sau ale recesiunilor financiare.

52. Subliniind că politicile economice nu sunt niciodată neutre în ceea ce privește efectul lor asupra drepturilor copiilor, Comitetul a fost profund îngrijorat de efectele deseori negative asupra copiilor ale programelor de ajustare structurală și ale tranziției către o economie de piață. Obligațiile de punere în aplicare ale articolului 4 și ale altor dispoziții ale Convenției necesită o monitorizare riguroasă a efectelor unor astfel de modificări și adaptarea politicilor pentru protejarea drepturilor economice, sociale și culturale ale copiilor.

H. Instruirea și consolidarea capacităților

53. Comitetul subliniază obligația Statelor de a desfășura instruirea și consolidarea capacităților pentru toți cei implicați în procesul de punere în aplicare - funcționari guvernamentali, parlamentari și membri ai justiției - și pentru toți cei care lucrează cu și pentru copii. Acestea includ, de exemplu, lideri comunitari și religioși, profesori, asistenți sociali și alți experți, inclusiv cei care lucrează cu copii în instituții și locuri de detenție, poliția și forțele armate, inclusiv forțele de menținere a păcii,

cei care lucrează în mass-media și alții. Instruirea trebuie să fie sistematică și continuă - instruire inițială și reinstruire. Scopul instruirii este de a sublinia statutul copilului ca titular al drepturilor omului, de a spori cunoștințele și înțelegerea Convenției și de a încuraja respectul activ pentru toate prevederile acesteia. Comitetul se așteaptă ca Convenția să se reflecte în programele de instruire profesională, codurile de conduită și programele educaționale de la toate nivelurile. Înțelegerea și cunoașterea drepturilor omului trebuie, desigur, promovate în rândul copiilor înșiși, prin programa școlară și în alte moduri (a se vedea, de asemenea, punctul 69 de mai jos și Comentariu General nr. 1 al Comitetului (2001) privind obiectivele educației).

54. Orientările Comitetului pentru rapoarte periodice menționează multe aspecte ale instruirii, inclusiv instruirea de specialitate, care sunt esențiale pentru ca toți copiii să se bucure de drepturile lor. Convenția evidențiază importanța familiei în preambulul său și în multe articole. Este deosebit de important ca promovarea drepturilor copiilor să fie integrată în pregătirea pentru educația parentală și părintească.

55. Ar trebui să existe o evaluare periodică a eficacității instruirii, examinând nu doar cunoștințele Convenției și dispozițiile acesteia, ci și măsura în care aceasta a contribuit la dezvoltarea atitudinilor și practicilor care promovează în mod activ exercitarea de către copii a drepturilor lor.

I. Cooperarea cu societatea civilă

56. Punerea în aplicare este o obligație pentru Statele părți, dar trebuie să angajeze toate sectoarele societății, inclusiv copiii înșiși. Comitetul recunoaște că responsabilitățile de a respecta și asigura drepturile copiilor se extind în practică dincolo de serviciile și instituțiile controlate de stat, incluzând copiii, părinții și familiile numeroase, alți adulți și serviciile și organizațiile non-statale. Comitetul este de acord, de exemplu, cu Comentariu General nr. 14 (2000) al Comitetului pentru drepturile Economice, Sociale și Culturale cu privire la dreptul copilului de a se bucura de cel mai înalt standard realizabil de sănătate, paragraful 42, din care rezultă: „În timp ce numai Statele sunt părți la Pact și astfel, în cele din urmă, responsabili pentru respectarea acestuia, toți membrii societății - persoane fizice, inclusiv experți din domeniul sănătății, familii, comunități locale, organizații interguvernamentale și neguvernamentale, organizații ale societății civile, precum și sectorul privat de afaceri - au responsabilități realizarea dreptului la sănătate. Prin urmare, statele părți ar trebui să ofere un mediu care să faciliteze îndeplinirea acestor responsabilități.”

57. Articolul 12 al Convenției, așa cum sa subliniat deja (a se vedea paragraful 12 de mai sus), impune să se acorde atenția cuvenită opiniilor copiilor în toate problemele ce îi privesc, ceea ce include în mod clar punerea în aplicare a Convenției „lor”.

58. Statul trebuie să colaboreze îndeaproape cu ONG-urile în sensul cel mai larg, respectând totodată autonomia acestora; acestea includ, de exemplu, ONG-uri pentru drepturile omului, organizații și grupuri de tineri conduse de copii și tineri, grupuri de părinți și familii, grupuri religioase, instituții academice și asociații profesionale. ONG-urile au jucat un rol crucial în elaborarea Convenției și implicarea lor în procesul de punere în aplicare este vitală.

59. Comitetul salută dezvoltarea coalițiilor și alianțelor ONG-urilor angajate să promoveze, să protejeze și să monitorizeze drepturile copiilor și îndeamnă Guvernele să le acorde sprijin nedirectiv și să dezvolte relații pozitive atât formale, cât și informale cu aceștia. Angajarea ONG-urilor în procesul de raportare în temeiul Convenției, care intră în definiția „organelor competente” conform

articolului 45 litera (a), a adus în multe cazuri un real impuls atât procesului de implementare, cât și raportării. Grupul de ONG-uri pentru Convenția privind drepturile copilului are un impact foarte bun, puternic și de susținere asupra procesului de raportare și a altor aspecte ale activității Comitetului. Comitetul subliniază în orientările sale de raportare că procesul de pregătire a unui raport „ar trebui să încurajeze și să faciliteze participarea populară și controlul public al politicilor guvernamentale”. Mass-media poate fi partener valoros în procesul de implementare (a se vedea, de asemenea, punctul 70).

J. Cooperarea internațională

60. Articolul 4 subliniază că punerea în aplicare a Convenției este un exercițiu de cooperare pentru Statele lumii. Acest articol și altele din Convenție evidențiază necesitatea cooperării internaționale.¹⁶ Carta Organizației Națiunilor Unite (articolele 55 și 56) identifică scopurile generale ale cooperării economice și sociale internaționale, iar membrii se angajează în temeiul Cartei „să ia măsuri comune și separate în cooperare cu Organizația” pentru atingerea acestor scopuri. În Declarația Mileniului a Organizației Națiunilor Unite și la alte adunări globale, inclusiv sesiunea specială a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite privind copii, Statele s-au angajat, în special, la cooperarea internațională pentru eliminarea sărăciei.

61. Comitetul recomandă Statelor părți că Convenția ar trebui să formeze cadrul pentru asistența internațională întru dezvoltarea legată direct sau indirect de copii și că programele Statelor donatoare ar trebui să fie bazate pe drepturi. Comitetul îndeamnă Statele să îndeplinească obiectivele convenite la nivel internațional, inclusiv obiectivul Națiunilor Unite privind asistența internațională pentru dezvoltare a 0,7% din produsul intern brut. Acest obiectiv a fost reiterat împreună cu alte obiective din consensul de la Monterrey, care rezultă din Conferința Internațională din 2002 privind finanțarea pentru dezvoltare¹⁷. Comitetul încurajează Statele părți care primesc ajutor și asistență internațională să aloce o parte substanțială a acestui ajutor în mod special copiilor. Comitetul se așteaptă ca Statele părți să poată identifica anual cantitatea și proporția sprijinului internațional alocat pentru punerea în aplicare a drepturilor copilului.

62. Comitetul susține obiectivele inițiativei 20/20, de a realiza accesul universal la servicii sociale de o bună calitate pe o bază durabilă, ca responsabilitate comună a statelor în curs de dezvoltare și a statelor donatoare. Comitetul consideră faptul că adunările internaționale organizate pentru a revizui progresele au ajuns la concluzia că multe State vor avea dificultăți în îndeplinirea drepturilor economice și sociale fundamentale, cu excepția cazului în care sunt alocate resurse suplimentare și crește eficiența în alocarea resurselor. Comitetul ia în considerare și încurajează eforturile depuse pentru a reduce sărăcia în țările cele mai îndatorate prin intermediul Documentului privind strategia de reducere a sărăciei (DSRP). Ca strategie centrală, condusă de Stat, pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, DSRP trebuie să includă un accent puternic pe drepturile copiilor. Comitetul îndeamnă guvernele, donatorii și societatea civilă să se asigure că copiii reprezintă o prioritate importantă în dezvoltarea DSRP-urilor și a abordărilor sectoriale de dezvoltare (SWAps). Atât DSRP-urile, cât și SWAps-urile ar trebui să reflecte principiile drepturilor copiilor, cu o abordare holistică, centrată pe copil, care să recunoască copiii drept titulari de drepturi și integrarea obiectivelor de dezvoltare și a obiectivelor relevante pentru copii.

63. Comitetul încurajează Statele să furnizeze și să utilizeze, după caz, asistență tehnică în procesul de punere în aplicare a Convenției. Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), Oficiul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului (OHCHR) și Organizația Națiunilor Unite și agenții specializate

pot oferi asistență tehnică cu multe aspecte ale punerii în aplicare. Statele părți sunt încurajate să își identifice interesul pentru asistența tehnică în rapoartele lor în temeiul Convenției.

64. În promovarea cooperării internaționale și a asistenței tehnice, toate agențiile specializate și Organizația Națiunilor Unite ar trebui să fie ghidate de Convenție și să integreze drepturile copiilor pe parcursul activităților lor. Aceștia ar trebui să caute să se asigure, sub influența lor, că cooperarea internațională vizează sprijinirea statelor în îndeplinirea obligațiilor care le revin în temeiul Convenției. În mod similar, Grupul Băncii Mondiale, Fondul Monetar Internațional și Organizația Mondială a Comerțului ar trebui să se asigure că activitățile lor legate de cooperarea internațională și dezvoltarea economică acordă o atenție primordială interesului superior al copiilor și promovează punerea în aplicare deplină a Convenției.

K. Instituții independente pentru drepturile omului

65. În comentariul său general nr. 2 (2002) intitulat „Rolul instituțiilor naționale independente pentru drepturile omului în protecția și promovarea drepturilor copilului”, Comitetul constată că „consideră că înființarea unor astfel de organe se încadrează în angajamentul luat de Statele părți la ratificare pentru a asigura punerea în aplicare a Convenției și a promova realizarea universală a drepturilor copilului”. Instituțiile independente pentru drepturile omului sunt complementare structurilor guvernamentale eficiente pentru copii; elementul esențial este independența: „Rolul instituțiilor naționale în domeniul drepturilor omului este de a monitoriza independent conformitatea Statului și progresul către implementare și de a face tot posibilul pentru a asigura respectarea deplină a drepturilor copiilor. Deși acest lucru poate necesita instituția să dezvolte proiecte pentru a spori promovarea și protecția drepturilor copiilor, aceasta nu ar trebui să conducă ca guvernul să delege obligațiile sale de monitorizare instituției naționale. Este esențial ca instituțiile să rămână în totalitate libere să își stabilească propria agendă și să își determine propriile activități.”¹⁸ Comentariul general nr. 2 oferă orientări detaliate cu privire la înființarea și funcționarea instituțiilor independente pentru drepturile copii.

Articolul 42: Cunoașterea Convenției pe scară largă, atât adulților cât și copiilor

“Statele părți se angajează să facă larg cunoscute atât adulților, cât și copiilor principiile și dispozițiile prezentei Convenții, prin mijloace active și adecvate.”

66. Persoanele trebuie să cunoască care sunt drepturile lor. În mod tradițional, în majoritatea societăților, dacă nu în toate, copiii nu au fost considerați titulari de drepturi. Deci articolul 42 capătă o importanță deosebită. Dacă adulții din jurul copiilor, părinții lor și ceilalți membri ai familiei, profesorii și îngrijitorii nu înțeleg implicațiile Convenției și, mai presus de toate, confirmarea statutului egal al copiilor ca subiecte de drepturi, este cel mai puțin probabil ca drepturile stabilite în Convenție se va realiza pentru mulți copii.

67. Comitetul propune ca Statele să dezvolte o strategie cuprinzătoare pentru diseminarea cunoștințelor Convenției în întreaga societate. Aceasta ar trebui să includă informații despre acele organe - guvernamentale și independente - implicate în implementare și monitorizare și cu privire la modul de contactare a acestora. La nivelul cel mai de bază, textul Convenției trebuie să fie disponibil pe scară largă în toate limbile (și Comitetul recomandă colectarea traducerilor oficiale și neoficiale ale convenției efectuate de Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului. Trebuie să existe o strategie de diseminare a Convenției în rândul analfabetilor. UNICEF și ONG-urile din multe

State au dezvoltat versiuni convenționale pentru copii de diferite vârste - un proces pe care Comitetul îl salută și îl încurajează; acestea ar trebui, de asemenea, să informeze copiii despre sursele de ajutor și sfaturi.

68. Copiii trebuie să dobândească cunoștințe cu privire la drepturile lor, iar Comitetul pune un accent deosebit pe încorporarea studiului despre Convenție și drepturile omului în general în programa școlară la toate etapele. Comentariul general nr. 1 (2001) al Comitetului intitulat „Scopurile educației” (art. 29, paragraful 1), ar trebui citit împreună cu acesta. Articolul 29, paragraful 1, impune ca educația copilului să fie îndreptată către „... dezvoltarea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale ...”. Comentariul general subliniază: „Educația pentru drepturile omului ar trebui să furnizeze informații despre conținutul tratatelor privind drepturile omului. Dar copiii ar trebui să învețe și despre drepturile omului, văzând standardele drepturilor omului implementate în practică, fie acasă, la școală sau în cadrul comunității. Educația pentru drepturile omului ar trebui să fie un proces cuprinzător pe tot parcursul vieții și să înceapă cu reflectarea valorilor drepturilor omului în viața de zi cu zi și experiențele copiilor.”

69. În mod similar, studiul despre Convenție trebuie să fie integrat în instruirea inițială și în instruirea profesională a tuturor celor care lucrează cu și pentru copii (a se vedea paragraful 53 de mai sus). Comitetul reamintește Statelor părți recomandările pe care le-a făcut în urma adunării sale privind măsurile generale de punere în aplicare desfășurate pentru a comemora cea de-a zecea aniversare a adoptării Convenției, în care a reamintit că „diseminarea și sensibilizarea cu privire la drepturile copilului sunt cele mai eficiente atunci când este conceput ca un proces de schimbare socială, de interacțiune și dialog, mai degrabă decât de prelegere. Sensibilizarea ar trebui să implice toate sectoarele societății, inclusiv copiii și tinerii. Copiii, inclusiv adolescenții, au dreptul de a participa la creșterea gradului de conștientizare cu privire la drepturile lor în măsura maximă a capacităților lor în evoluție”.

„Comitetul recomandă ca toate eforturile de a oferi instruire cu privire la drepturile copilului să fie practice, sistematice și integrate în instruirea profesională regulată, pentru a maximiza impactul și durabilitatea acestuia. Formarea în domeniul drepturilor omului ar trebui să utilizeze metode participative și să ofere experților abilități și atitudini care să le permită să interacționeze cu copiii și tinerii într-un mod care să le respecte drepturile, demnitatea și respectul de sine.”

70. Mass-media poate juca un rol crucial în diseminarea Convenției și în cunoașterea și înțelegerea acesteia, iar Comitetul încurajează angajarea lor voluntară în acest proces, care poate fi stimulat de guverne și de ONG-uri.²²

Articolul 44 (6): Difuzarea pe scară largă a rapoartelor conform Convenției

“...Statele părți asigură difuzarea pe scară largă a propriilor rapoarte pe teritoriul lor.”

71. Dacă raportarea în temeiul Convenției trebuie să joace rolul important pe care ar trebui să o aibă în procesul de implementare la nivel național, trebuie să fie cunoscută de adulți și copii de pe întreg teritoriul al Statutului parte. Procesul de raportare oferă o formă unică de responsabilitate internațională pentru modul în care statele tratează copiii și drepturile lor. Dar, cu excepția cazului în care rapoartele sunt diseminate și dezbătute constructiv la nivel național, este puțin probabil ca procesul să aibă un impact substanțial asupra vieții copiilor.

72. Convenția impune în mod explicit Statelor să-și pună rapoartele la dispoziția publicului; acest lucru ar trebui efectuat atunci când acestea vor fi prezentate Comitetului. Rapoartele ar trebui să fie accesibile cu adevărat, de exemplu prin traducere în toate limbile, în forme corespunzătoare pentru copii și pentru persoanele cu dizabilități etc. Internetul poate ajuta în mare măsură diseminarea, iar Guvernele și parlamentele sunt îndemnate să plaseze astfel de rapoarte pe site-urile lor web.

73. Comitetul îndeamnă Statele să pună la dispoziție pe scară largă toate celelalte documentații privind examinarea rapoartelor lor în temeiul Convenției, pentru a promova dezbaterile constructive și a informa procesul de implementare la toate nivelurile. În special, observațiile finale ale Comitetului ar trebui diseminate publicului, inclusiv copiilor și ar trebui să facă obiectul unei dezbateri detaliate în parlament. Instituțiile independente pentru drepturile omului și ONG-urile pot juca un rol crucial în a contribui la asigurarea dezbaterii pe scară largă. Înregistrările sumare ale examinării reprezentanților guvernamentali de către Comitet ajută la înțelegerea procesului și a cerințelor Comitetului și ar trebui, de asemenea, să fie disponibile și discutate.

Note

¹ Comitetul reamintește Statelor părți că, în sensul Convenției, prin copil se înțelege „orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă” (art. 1).

² În 1999, Comitetul pentru Drepturile Copilului a organizat un atelier de două zile pentru a comemora a 10-a aniversare a adoptării Convenției cu privire la Drepturile Copilului de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite. Atelierul s-a axat pe măsurile generale de punere în aplicare, în urma cărora Comitetul a adoptat concluzii și recomandări detaliate (a se vedea CDC/C/90, paragraful 291).

³ Orientări generale cu privire la forma și conținutul rapoartelor inițiale care urmează să fie prezentate de Statele părți în temeiul articolului 44 paragraful (1) litera (a) din Convenție, CDC/C/5, 15

octombrie 1991; Orientări generale privind forma și conținutul rapoartelor periodice care trebuie prezentate în temeiul articolului 44 paragraful (1) litera (b) din Convenția privind Drepturile Copilului, CDC/C/58, 20 noiembrie 1996.

⁴ Comitetul pentru Drepturile Omului, comentariu general nr. 3 (a 13-a sesiune, 1981), *Articolul 2: Implementarea la nivel național*; Comitetul pentru drepturi economice, sociale și culturale, comentariu general nr. 3 (a 5-a sesiune, 1990), *Natura Obligațiilor statelor părți* (articolul 2, paragraful 1, al Pactului); de asemenea, comentariul general nr. 9 (a 19-a sesiune, 1998), *Aplicarea internă a Pactului*, elaborând în continuare anumite elemente în comentariul general nr. 3. Un birou al comentariilor și recomandărilor generale ale organelor tratate este publicat periodic de către Înalțul Comisar pentru Drepturile Omului (HRI/GEN/1/Rev.6).

⁵ Comentariu general nr. 3, HRI/GEN/1/ Rev.6, paragraful 11, p. 16.

⁶ Comitetul pentru Drepturile Omului, comentariu general nr. 18 (1989), HRI/GEN/1/ Rev.6, p. 147 și etc.

⁷ Orientări generale privind Forma și Conținutul Rapoartelor Periodice care urmează să fie prezentate în temeiul articolului 44 paragraful (1) litera (b) din Convenția privind Drepturile Copilului, CDC/C/58, 20 noiembrie 1996, paragraful 11.

⁸ Conferința Mondială privind Drepturile Omului, Viena, 14-25 iunie 1993, „Declarația și Programul de acțiune de la Viena”, A/CONF.157/23.

⁹ Summit-ul Mondial pentru Copii, „Declarația Mondială privind Supraviețuirea, Protecția și Dezvoltarea Copiilor și Planul de Acțiune pentru punerea în aplicare a Declarației Mondiale privind Supraviețuirea, Protecția și Dezvoltarea Copiilor în anii 1990”, CF/WSC/1990/WS-001, Organizația Națiunilor Unite, New York, 30 septembrie 1990.

¹⁰ Conferința Mondială a Drepturilor Omului, Viena, 14-25 iunie 1993, „Declarația și Programul de Acțiune de la Viena”, A/CONF.157/23.

¹¹ *O lume potrivită pentru copii*, document final al sesiunii speciale al Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite privind copiii, 2002, paragraful 59.

¹² Ibidem, paragraful 61 (a).

¹³ Comitetul pentru Drepturile Copilului, Raport celei de-a 31-a sesiuni, septembrie-octombrie 2002, Ziua discuțiilor generale despre „Sectorul privat ca furnizor de servicii și rolul său în implementarea drepturilor copilului”, paragraful 630-653.

¹⁴ Orientări generale privind Forma și Conținutul Rapoartelor Periodice care urmează să fie prezentate în temeiul articolului 44 paragraful (1) litera (b) din Convenția privind Drepturile Copilului, CDC/C/58, 20 noiembrie 1996, paragraful 20.

¹⁵ Ibidem, paragraful 3.

¹⁶ Următoarele articole ale Convenției se referă în mod explicit la cooperarea internațională: articolele 7 (2); 11 (2); 17 (b); 21 (e); 22 (2); 23 (4); 24 (4); 27 (4); 28 (3); 34 și 35.

¹⁷ Raportul Conferinței Internaționale privind Finanțarea Dezvoltării, Monterrey, Mexic, 18-22 martie 2002 (A/Conf.198/11).

¹⁸ HRI/GEN/1/ Rev. 6 paragraful 25, p. 295.

¹⁹ Ibidem, paragraful 15, p. 286.

²⁰ A se vedea CDC/C/90, paragraful 291 (k).

²¹ Ibidem, paragraful 291 (l).

²² Comitetul a organizat o zi de discuții generale cu tema „Copilul și mass-media” în 1996, adoptând recomandări detaliate (a se vedea CDC/C/ 57, par. 242 și etc).

ANEXA I

RATIFICAREA ALTOR INSTRUMENTE CHEIE INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL DREPTURILOR OMULUI

După cum sa menționat la punctul 17 al prezentului comentariu general, Comitetul pentru Drepturile Copilului, ca parte a examinării măsurilor generale de punere în aplicare și în temeiul principiilor indivizibilității și interdependenței drepturilor omului, îndeamnă în mod constant Statele părți, dacă nu au făcut deja acest lucru, să ratifice cele două Protocoale Opționale la Convenția privind Drepturile Copilului (privind implicarea copiilor în conflicte armate și vânzarea copiilor, prostituția copiilor și pornografia infantilă) și celelalte șase instrumentele internaționale majore în domeniul drepturilor omului. În timpul dialogului său cu Statele părți, Comitetul îi încurajează adesea să ia în considerare ratificarea altor instrumente internaționale relevante. O listă neexhaustivă a acestor instrumente este anexată aici. Comitetul va actualiza prezentul înscris periodic

- Protocol opțional la Pactul internațional privind drepturile civile și politice;
- Al 2-lea Protocol opțional la Pactul internațional privind drepturile civile și politice, care vizează abolirea pedepsei cu moartea;
- Protocol opțional la Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor;
- Protocol opțional la Convenția împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante;
- Convenția împotriva discriminării în educație;
- Convenția OIM privind munca forțată nr. 29, 1930;
- Convenția OIM nr. 105 privind abolirea muncii forțate, 1957;
- Convenția OIM nr. 138 privind vârsta minimă de încadrare în muncă, 1973;
- Convenția OIM nr. 182 privind interzicerea celor mai grave forme de muncă a copiilor, 1999;
- Convenția OIM nr. 183 privind protecția maternității, 2000;
- Convenția din 1951 privind statutul refugiaților, modificat prin Protocolul privind statutul refugiaților din 1967;
- Convenția pentru suprimarea traficului de persoane și a exploatării prostituției celorlalți (1949);
- Convenția privind sclavia (1926);
- Protocol de modificare al Convenției privind sclavia (1953);
- Convenția suplimentară privind abolirea sclaviei, a comerțului cu sclavi și a instituțiilor și practicilor similare sclaviei (1956);
- Protocol pentru prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate din 2000;
- Convenția de la Geneva privind protecția persoanelor civile în timp de război;
- Protocol adițional la Convențiile de la Geneva din 12 august 1949 privind protecția victimelor conflictelor armate internaționale (Protocolul I);
- Protocol adițional la Convențiile de la Geneva din 12 august 1949 privind protecția victimelor conflictelor armate neinternaționale (Protocolul II);

- Convenția privind interzicerea utilizării, stocării, producerii și transferului de mine antipersonal și distrugerii acestora;
- Statutul Curții Penale Internaționale;
- Convenția de la Haga privind protecția copiilor și cooperarea în materia adopției internaționale;
- Convenția de la Haga privind aspectele civile ale răpirii internaționale de copii;
- Convenția de la Haga privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în ceea ce privește răspunderea părintească și măsurile de protecție a copiilor din 1996.
